

POSTANOWIENIE

Dnia 9 lutego 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z odwołania P. K. i J. K.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.
z udziałem zainteresowanej F. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w R.
o zapłatę składek,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 9 lutego 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się P. K. od wyroku Sądu Apelacyjnego
w [...]
z dnia 23 listopada 2015 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od P. K. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. 2.400 zł (dwa tysiące czterysta) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 23 listopada 2015 r. oddalił apelację P. K. od wyroku Sądu Okręgowego w R. z dnia 25 marca 2015 r.

Postępowanie zostało wywołane decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z 29 października 2010 r., w której stwierdzono, że P. K. jako prezes zarządu F. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w M. jest zobowiązany solidarnie ze spółką do opłacenia należności wynikających z zaległych składek na

ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne za okres: styczeń 2005 r. - marzec 2006 r. wraz z odsetkami.

Sąd Okręgowy w wyniku ponownego rozpoznania sprawy zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustalił, iż P. K. nie jest zobowiązany do opłacenia należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne za styczeń 2005 r. oraz składek na ubezpieczenie zdrowotne za grudzień 2005 r., a w pozostałym zakresie odwołanie oddalił. Sąd podniósł, że P. K. pełnił funkcję prezesa zarządu spółki w okresie objętym zaskarżoną decyzją i istniały niezapłacone przez spółkę należności w stosunku do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu składek za te okresy. Nadto ustalił, że jako członek zarządu spółki odwołujący nie zgłosił wniosku o ogłoszenie upadłości spółki, mimo iż od połowy 2003 roku do co najmniej końca 2008 roku niezmiennie istniały podstawy do złożenia tego wniosku. Odwołujący się nie wykazał również, że niezłożenie wniosku nastąpiło bez jego winy.

Sąd Apelacyjny podzielił zapatrywanie Sądu Okręgowego, iż w rozpoznawanej sprawie zaistniały przesłanki solidarnej odpowiedzialności odwołującego ze spółką na zasadzie określonej w art. 116 § 1 i 2 ordynacji podatkowej (jednolity tekst: Dz.U. z 2005 r., Nr 8, poz. 60 ze zm.) w związku z art. 31 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2007 r., Nr 11, poz. 74).

Skargę kasacyjną oparto na naruszeniu przepisów prawa materialnego: art. 116 § 1 pkt 1 lit. a i b ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. ordynacja podatkowa (dalej: o.p.), art. 116 § 1 pkt 1 lit. b o.p. w związku z art. 31 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (dalej: u.s.u.s.) oraz na naruszeniu przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy: art. 278 § 1 k.p.c. i art. 286 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c.

Skarżący uzasadniał przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego sprowadzającego się do wykładni art. 116 § 1 pkt 1 i 2 o.p. i rozstrzygnięcia:

- czy odpowiedzialność członka zarządu spółki z o.o. na podstawie tego przepisu następuje w przypadku, jeśli w czasie pełnienia przez tegoż członka zarządu funkcji spółka posiada majątek pozwalający na spłatę wszelkich należności,

a następny zarząd w innym składzie zbywa majątek i zabiera na własny użytek uzyskane pieniądze, nie spłacając wierzyciela, pomimo dysponowania przez spółkę środkami pozwalający na tą spłatę;

- czy członek zarządu spółki odpowiada na podstawie tego przepisu w sytuacji, gdy po odwołaniu go z funkcji w zarządzie spółki i utracie przez niego możliwości wpływu na decyzje spółki - w tym na co będą wydane środki pozyskiwane przez spółkę - następny zarząd zbywa majątek spółki, a z pozyskanych środków nie reguluje zobowiązań spółki, chociaż wysokość uzyskanych środków na to pozwala;

- czy członek zarządu spółki odpowiada na podstawie tego przepisu w sytuacji jeśli wierzyciel - ZUS przez pięć lat nie prowadzi wobec spółki żadnych czynności egzekucyjnych, a nawet nie kieruje tytułów wykonawczych do komornika skarbowego co doprowadza do niemożności zaspokojenie należności, która w przypadku prawidłowego prowadzenia postępowania egzekucyjnego byłaby zabezpieczona - choćby na hipotece nieruchomości i spłacona.

Nadto skarżący wskazał, że w sprawie występuje potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, nie precyzując jednak, jakie orzeczenia i jaką niespójność między nimi ma na myśli.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie dostarcza powodów uzasadniających jej przyjęcie do rozpoznania.

W myśl art. 116 o.p. w obowiązującym wówczas brzmieniu, za zaległości podatkowe spółki z ograniczoną odpowiedzialnością odpowiadają solidarnie całym swoim majątkiem członkowie jej zarządu, jeżeli egzekucja z majątku spółki okazała się w całości lub w części bezskuteczna, a członek zarządu nie wykazał, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie zapobiegające ogłoszeniu upadłości (postępowanie układowe) albo niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości lub niewszczęcie postępowania zapobiegającego ogłoszeniu upadłości (postępowania układowego) nastąpiło bez jego winy. Członek zarządu może się zwolnić z odpowiedzialności, jeżeli wskaże

mienie spółki, z którego egzekucja umożliwi zaspokojenie zaległości podatkowych spółki w znacznej części.

Przedstawione przez skarżącego zagadnienia prawne, sprowadzające się do wykładni art. 116 § 1 pkt 1 i 2 o.p., zostały już wyjaśnione w orzecznictwie. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 5 października 2016 r. (II UK 343/15, LEX nr 2155196) wskazał, że uzależnienie uwolnienia się przez członka zarządu spółki kapitałowej od odpowiedzialności za jej zaległości składkowe wyłącznie od wskazania mienia spółki, z którego egzekucja umożliwi zaspokojenie należności wierzyciela w znacznej części, powoduje, że niemożność, nawet obiektywna, wykazania przez członka zarządu tej przesłanki egzoneracyjnej nie zwalnia go z odpowiedzialności. W przeciwnym razie były członek zarządu spółki kapitałowej zawsze mógłby uwolnić się od odpowiedzialności twierdzeniem, że wykazanie rozważanej negatywnej przesłanki jest niemożliwe ze względu na aktualny brak dostępu do dokumentów finansowych spółki i spowodowaną nim niewiedzę o jej majątku. W opinii Sądu Najwyższego dla pociągnięcia byłego członka zarządu do odpowiedzialności nie ma zatem znaczenia nie tylko brak możliwości wpływu na decyzje spółki, ale również brak wiedzy o podjętych przez spółkę czynnościach. Przepis art. 116 § 4 o.p. wprost stanowi o odpowiedzialności byłych członków zarządu, którzy siłą rzeczy pozbawieni są prawa prowadzenia spraw spółki i jej reprezentacji.

Utrwalony w orzecznictwie jest również pogląd dotyczący niedopuszczalność kreowania, w świetle art. 116 o.p. w związku z art. 31 u.s.u.s., dodatkowej przesłanki odpowiedzialności członków zarządu w postaci zawinienia przez wierzyciela okoliczności, że wszczęta przez niego egzekucja okazała się bezskuteczna i że gdyby wszczął ją wcześniej, mógłby zostać zaspokojony (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2012 r., II UK 121/11, LEX nr 1135993; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2014 r., II UK 372/13, LEX nr 1448395).

Zauważyć należy, że jeżeli zagadnienie prawne było już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego, skarżący powinien wykazać, że wystąpiły okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2015 r., I PK 4/15, LEX nr 1661934 i postanowienie

Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 1652383), co nie zostało uczynione w niniejszej skardze.

Nadto wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania opiera się na założeniach faktycznych sprzecznych z ustaleniami sądu odwoławczego, co nie zasługuje na uznanie w świetle związania Sądu Najwyższego ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Sądy obu instancji ustaliły, że w czasie pełnienia przez skarżącego funkcji członka zarządu spółka nie posiadała majątku pozwalający na spłatę wszelkich należności, przez co egzekucja należności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za sporne okresy, prowadzona przez organ egzekucyjny, okazała się bezskuteczna. Odwołujący, w toku prowadzonej egzekucji, nie wskazał wierzycielowi majątku, z którego mógłby uzyskać zaspokojenie, a podniesienie dopiero na etapie postępowania sądowego, iż spółka posiadała majątek w postaci prawa użytkowania wieczystego nieruchomości sądy uznały za spóźnione. W świetle powyższych ustaleń niezasadne jest twierdzenie, iż przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadnia występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, sprowadzającego się do wykładni art. 116 § 1 pkt 1 i 2 o.p. i rozstrzygnięcia czy odpowiedzialność członka zarządu spółki następuje, jeśli w czasie pełnienia funkcji spółka posiada majątek pozwalający na spłatę wszelkich należności, a następny zarząd zbywa majątek i zabiera na własny użytek uzyskane pieniądze.

Przez rozbieżności w orzecznictwie sądów, uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, należy rozumieć istnienie zróżnicowanych albo sprzecznych rozstrzygnięć w sprawach o takich samych lub bardzo podobnych stanach faktycznych, w których mają zastosowanie te same przepisy prawne, wyłożone lub zastosowane w sposób prowadzący do wydania odmiennych orzeczeń albo innych decyzji procesowych (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2015 r., III CSK 59/15, OSNC 2016 nr 2, poz. 29). Ponieważ skarżący przywołując tę podstawę przyjęcia skargi nie wskazał pozostających ze sobą w sprzeczności rozstrzygnięć, wymyka się ona możliwej ocenie Sądu.

Nie znajdując podstaw do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto zgodnie z zasadą z art. 98 § 1 k.p.c. i art. 99 k.p.c.

l.n